

§ 7 Terialrapport 1 för år 2018 för äldrenämnden

Dnr 1.2.2-405/2018

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner tertialrapport 1 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden begär hos kommunstyrelsen om justering av investeringsbudgeten om 5,2 mnkr avseende anskaffning av digitala trygghetslarm.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-05-14.

Efter årets första tertial bedömer äldreförvaltningen att de mål, aktiviteter och indikatorer som framgår av verksamhetsplanen i huvudsak kommer att uppnås och genomföras under året. Sammanfattningen utgår från kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare Yvonne Riddervik (M) och Johan Hjelm (L) samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Michaela Hollis (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) anmäler, med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C), ett gemensamt särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (KD), (M) och (L) och med instämmande av ersättaryttrande från (C):

”Tertialrapport 1 2018 för Äldrenämnden visar fortsatt att en noggrann uppföljning och utvärdering av stadens äldreomsorg är den rätta vägen till en ännu bättre framtida omsorg.

Den politiska majoriteten har under mandatperioden haft en ensidig fokus på offentliga driftformer. Framgångsrika vård- och omsorgsboenden i privat drift har kommunaliserats till stadens egen regi. Vi kan konstatera att denna ensidiga fokus inte har med ett kvalitetsperspektiv att göra. I stadens brukarundersökning inom äldreomsorgen för 2017 klargörs att de som bor på vård- och omsorgsboenden i privat regi är något mer nöjda inom samtliga frågeställningar än äldre på boenden i kommunal regi. Störst skillnad är det inom frågorna gällande möjlighet till utevistelse, träffa läkare, och att personalen meddelar om tillfälliga förändringar.

Förra året kommunaliserades exempelvis Rio vård- och omsorgsboende på Östermalm, det var en väl fungerande verksamhet utförd av en uppskattad privat entreprenör, som inte gavs chansen att delta i en ny upphandling. Under mandatperioden är det åtta äldreboenden som kommunaliserats, och ytterligare beslut finns för 2019. I denna kommunaliseringssiver har man till och med börjat köra över stadsdelsnämndernas egna vilja. Det är inte ett seriöst sätt att behandla vårdgivare som vunnit driften utifrån bästa kvalitet.

Vänstermajoritetens fokus på offentliga driftformer förpliktigar att man prioriterar en god kvalitet på dessa äldreboenden. Men äldre som bor på de vård- och omsorgsboenden som staden driver i egen regi är mindre nöjda idag jämfört med 2014. Från att 83% var nöjda för fyra år sedan, var det förra året endast 79% som uppgav detsamma.

Sveriges Kommuner och landsting (SKL):s öppna jämförelser för 2017 visar på bristande kvalitet i stadens egna äldreboenden, och en stor skillnad jämfört med de äldreboenden som drivs av privata aktörer. I sju av nio parametrar får Stockholms stads egna äldreboenden betyget ”sämst”, exempelvis kring ”aktiviteter och känsla av ensamhet”, ”bemötande, förtroende och trygghet” och ”kontakt med personal”. Detta är inte acceptabelt.

Att kommunalisera framgångsrika privata äldreboenden hämmar kvalitetsutvecklingen. Under denna mandatperiod har investeringsviljan från privata aktörer minskat, inom ett välfärdsområde som är i stort behov av just investeringar för att

möta en åldrande befolkning. Stockholm stad behöver privata utförare inom äldreomsorgen, för investeringar, bättre kvalitet och valfrihet för äldre.

Därutöver har vi några synpunkter beträffande måluppfyllelsen i tertiärrapporten:

1.2 "Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla / Äldre i hemlöshet"

Vi anser inte att målet är uppfyllt. Det räcker inte med att kartlägga, utreda och påbörja åtgärder. Vi kan konstatera att många av de avslag som avser plats på servicehus gäller äldre som inte har någonstans att bo och som inte har några missbruksproblem. Exempelvis noterar Skärholmen att närmare en femtedel av ansökningarna under 2017 avser personer som var eller riskerade att bli hemlösa. Det måste fram ett boende NU för att ta hand om dessa personer.

Även nämndmålet "Äldrenämnden medverkar i det förebyggande arbetet för att ge de äldre lika förutsättningar i åldrandet" anser vi inte vara uppfyllt. Vi har kunnat konstatera att biståndsbedömningen ser olika ut i stadens olika stadsdelar.

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Att den rödgrönrosa majoriteten anser att detta mål är uppfyllt kan inte ses annat än att majoritetens politiker inte är förankrade i den otrygga verklighet som många av stadens invånare – i alla åldrar men i synnerhet äldre – upplever. Att i sammanhanget framhålla att äldre vistas mer i sin bostad och i närmiljön är en klen tröst och närmast cyniskt.

1.4 "Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo/Äldres behov av olika boendeformer är tillgodosedda"

Här vill vi återigen framhålla det akuta behovet av ett äldreboende för äldre i hemlöshet.

1.5 "Idrott- och fritidsaktiviteter för äldre erbjuds"

1.6 "Kultur och andra aktiviteter för äldre erbjuds"

Att under dessa båda nämndmål hänvisa till att man dels inlett diskussioner med Idrottsförvaltningen samt tänker inrätta trygghetsboenden med aktivitetscenter är en lite väl tunn måluppfyllelse, anser vi. Som vanligt i dessa sammanhang ploppar den ideella sektorn upp som gubben ur lådan. Då vill man plötslig lära av goda exempel inom den idéburna sektorn. Vi anser inte att detta är måluppfyllelse nog.

Återigen, lite väl tunt. Här vore det på sin plats att kunna visa ett habiliterande förhållningssätt inom äldreomsorgen. Senare års forskning har visat att styrkan och explosiviteten i musklerna avtar med åren, just de snabba muskelfibrerna vi behöver när vi är på väg att tappa balansen och snabbt måste reagera. För att träna de snabba fibrerna måste vi träna med högre belastning än vad vi får med stavgång och promenader.

Vi vill även hänvisa till vårt särskilda uttalande beträffande de reviderade riktlinjerna för bidragsgivning. Vi har tidigare konstaterat att lokalkostnaderna varierar mycket mellan de olika föreningarna. Det finns exempel på en hyreskostnad på ca 200 000 kronor för 25 kvadrat meter och en annan hyreskostnad för den tredubbla ytan, 76 kvadrat meter för ca 83 600 kronor. Detta är inte rimligt. Vi anser att det inte är någon självklarhet att den ideella organisationens hela hyreskostnad täcks fullt ut ovanpå anslaget till själva verksamheten.

Det är viktigt att beakta och stödja den verksamhet som finns på de icke biståndsbedömda öppna verksamheterna för äldre som finns ute i stadsdelarna. Ett bra exempel på sådan verksamhet är Friskvårdscentrum i Hässelby-Vällingby. Allianspartierna är angelägna om ett bra och fruktbart arbete mellan staden och den ideella sektorn och i de öppna verksamheterna finns ett utmärkt tillfälle att förverkliga detta. Det skulle också kunna göra det möjligt att öka öppettiderna och ha öppet på sommaren och större helger när ensamheten är som störst.

1.7 "Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet"

Ett antal av målets underrubriker uppfylls inte enligt vårt förmenande.

Målet "Jämställd och likvärdig biståndsbedömning" uppfylls inte. "Stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen" – vad händer 2019? Här har vi inte sett någon plan för att kompensera bortfallet av statliga stimulansmedlen.

"Mat och måltider"

Här vill vi framhålla inspektörernas konstaterande att måltider, både själva maten och hela måltidssituationen, förblir likaså i alltför många av stadens verksamheter ett styvmoderligt behandlat område år efter år. Detta är desto beklagligare eftersom måltiderna för många äldre är mycket viktiga stunder på dagen. Här måste extra medel avsättas för att komma tillrätta med denna viktiga del i omsorgen. För oss är det självklart att de äldre känner sig delaktiga i både planering av maten och att de känner trygghet och

ett lugn i själva matsituationen genom att samma personal stannar genom hela måltiden hos den äldre.

3.4 "I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet"

I beskrivningen av denna måluppfyllelse är den övergripande ansatsen ett arbetsgivaransvar.

Vi menar istället att det är den äldres rätt till kompetent personal som borde genomsyra ansatsen. Vi inom allianspartierna anser att valfriheten inom äldreomsorgen endast kan betraktas som trovärdig och till gagn för samtliga äldre i Stockholms stad om stadens äldre kan välja mellan utförare som av staden får likvärdiga förutsättningar att bedriva god äldreomsorg. Det är för oss självklart att invånarnas skattemedel ska komma samtliga stadens utförare av äldreomsorg och därmed äldre i behov av omsorg tillgodo, inte enbart de äldre som väljer äldreomsorg i stadens egen regi och staden som utförare. Alla utförare av äldreomsorg – oavsett driftform – ska beredas möjlighet att utbilda kompetent personal.

4.5 "Stockholm är en stad där ingen behöver vara rätt för våld"

Här vill vi framhålla att i Program om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020 saknas ett fokus på våld mot äldre kvinnor. Problematiken hos äldre kvinnor är ofta av speciell art eftersom de känner att de får skylla sig själva eller för att de tycker det är jobbigt att prata om exempelvis sexuellt våld. Om detta nämns inget i programmet. Ett kompetent och respektfullt bemötande hos de olika aktörer som kommer i kontakt med våldsutsatta äldre kvinnor är viktigt. Lika viktigt är att personalen genom ett lyhört förhållningssätt upptäcker tidiga tecken på att allt inte står rätt till och förmår agera utifrån det. Utbildning är i sammanhanget viktig för att personalen ska våga fråga om våld."

§ 8 Remiss ”Förslag till reviderade riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice”

Remiss från kommunstyrelsens, KS dnr 2018/585

Dnr 1.6-374/2018

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen: ”Förslag till reviderade riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice”.
2. Äldrenämnden, under förutsättning att kommunfullmäktige antar förslaget till reviderade riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice, uppdrar åt äldreförvaltningen att införa redaktionella ändringar i dokumentet: ”Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg” (KS dnr 105-1044/2017) i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-04-16.

Kommunstyrelsen har till bl.a. äldrenämnden remitterat ”Förslag till reviderade riktlinjer gällande ledsagning och ledsagarservice” för yttrande senast den 8 maj 2018.

I budget för 2017 fick socialnämnden i uppdrag att utreda en mer flexibel biståndsbedömning och användning av ledsagningstimmar samt hantering av omkostnader i samband med ledsagning och ledsagarservice. Ledsagning ges som bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) eller i form av ledsagarservice enligt 9 § 3 lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Socialnämnden presenterar förslag på nya riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice.